

**Hässelholms
kommun**

Sammanträdesdatum
2019-06-12

Kommunstyrelsen

§ 148

Program för uppföljning av privata utförare

Dnr: KLK 2018/477

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta förslaget till program för uppföljning av privata utförare.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Riksdagen har beslutat om förändringar i kommunallagen med syfte att förbättra uppföljningen och kontrollen av privata utförare som bedriver verksamhet på uppdrag av kommuner och regioner. Genom en ändring i kommunallagen som trädde i kraft den 1 januari 2015 ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Syftet med programmet är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare, öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet samt stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas. Programmet tydliggör att uppföljningen av privata utförare ska ses som en naturlig del i styrsystemet och följa kommunens planerings- och uppföljningsprocess.

Förslagets konsekvenser för verksamhetens brukare

Programmet bidrar till att förstärka brukarperspektivet genom att tydliggöra kommunens ansvar för att följa upp avtal och öka allmänhetens och brukarnas insyn i verksamheten, oavsett driftsform.

Barnperspektivet

Programmet möjliggör för kommunen att i sin uppföljning och uppsikt säkerställa att barnperspektivet beaktas och analyseras.

Miljökonsekvenser

Programmet möjliggör för kommunen att i sin uppföljning och uppsikt säkerställa att de miljömässiga konsekvenserna beaktas och analyseras.

Ekonomiska konsekvenser

Programmet syftar till att ge förutsättningar för bättre styrning och ökad effektivitet i kommunalt finansierade verksamheter, oavsett driftsform.

Kommunstyrelsen

Justering

Utdraget bestyrkes

**Hässelholms
kommun**

Sammanträdesdatum
2019-06-12

Kommunstyrelsen

Ärendets tidigare behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår 2019-05-29, § 73, kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till program för uppföljning av privata utförare.

Sänt till:
Kommunal författningssamling

Kommunstyrelsen

Justering

Two handwritten signatures in blue ink, one appearing to be 'J' and the other 'M'.

Utdraget bestyrkes

Handläggare
Projektledare Cecilia Müllern-Aspegren
Ekonomiavdelningen

cecilia.mullern-aspegren@hassleholm.se

Program för uppföljning av privata utförare

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till program för uppföljning av privata utförare.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Riksdagen har beslutat om förändringar i kommunallagen med syfte att förbättra uppföljningen och kontrollen av privata utförare som bedriver verksamhet på uppdrag av kommuner och regioner. Genom en ändring i kommunallagen som trädde i kraft den 1 januari 2015 ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Syftet med programmet är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare, öka allmänhetens insyn i privata utförare verksamhet samt stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas. Programmet tydliggör att uppföljningen av privata utförare ska ses som en naturlig del i styrsystemet och följa kommunens planerings- och uppföljningsprocess.

Förslagets konsekvenser för verksamhetens brukare

Programmet bidrar till att förstärka brukarperspektivet genom att tydliggöra kommunens ansvar för att följa upp avtal och öka allmänhetens och brukarnas insyn i verksamheten, oavsett driftsform.

Barnperspektivet

Programmet möjliggör för kommunen att i sin uppföljning och uppsikt säkerställa att barnperspektivet beaktas och analyseras.

Kommunledningskontoret / Ekonomiavdelningen

Miljökonsekvenser

Programmet möjliggör för kommunen att i sin uppföljning och uppsikt säkerställa att de miljömässiga konsekvenserna beaktas och analyseras.

Facklig samverkan

Bedöms inte vara aktuellt.

Ekonomiska konsekvenser

Programmet syftar till att ge förutsättningar för bättre styrning och ökad effektivitet i kommunalt finansierade verksamheter, oavsett driftsform.

Bengt-Arne Persson

Kommundirektör

Eva-Lotta Svensson

Ekonomichef

Cecilia Müllern-Aspegren

Projektledare

Uppföljning av privata utförare

Program

Innehållsförteckning

Inledning - definition och tillämpning	3
Upphandling	4
Planerings- och uppföljningsprocessen	5
Årshjulet	6
Uppföljning	7
Allmänhetens insyn	8

Diarienummer: KKK 2018/477

Fastställt den:

Fastställt av: Kommunfullmäktige

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För uppföljning ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Alla nämnder

Giltighetsperiod: Till och med 2022-12-31

”Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.”

Kommunallagen 5 kap 3 §

Bakgrund

Kommunen får efter beslut av kommunfullmäktige lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till en privat utförare, dvs. en juridisk person eller en enskild individ. Det gäller dock inte om det i lag eller annan förordning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd eller om den innefattar myndighetsutövning.

Riksdagen har beslutat om förändringar i kommunallagen med syfte att förbättra uppföljningen och kontrollen av privata utförare som bedriver verksamhet på uppdrag av kommuner och regioner. Genom en ändring i kommunallagen som trädde i kraft den 1 januari 2015 ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare.

Syfte

Syftet med programmet är att:

- förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet
- stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas

Varje nämnd ansvarar för att säkerställa att alla utförare, såväl kommunala som privata, inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt de lagar, förordningar och föreskrifter samt mål som gäller.

Definitioner

Privat utförare: en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet. Ett hel- eller delägt kommunalt bolag är inte en privat utförare.

Juridisk person: aktiebolag, handelsbolag, enskilda firmor, ekonomisk eller ideell förening eller stiftelse.

Huvudman: Kommunen har ett ansvar som huvudman för verksamhet som överlämnats till privata utförare. Fristående förskolor och skolor är egna huvudmän.

Det offentliga Sverige står inför betydande utmaningar. Förändringar i vår omvärld men även medborgarnas förändrade förväntningar på service ställer stora krav på den offentliga sektorns funktion. En väl fungerande offentlig upphandling är av avgörande betydelse för en väl fungerande samhällsservice som tillgodoser medborgarnas berättigade förväntningar.

Ur regeringens nationella upphandlingsstrategi

Upphandling

Vid offentlig upphandling finns det, för var tid, gällande lagar att förhålla sig till som exempelvis LOU och LOV.

Vid upphandling ska dessutom hänsyn tas till de styrdokument, såsom delegationsregler och riktlinjer som beslutats av fullmäktige, styrelser och nämnder.

Avtal

Avtal ska utformas på så sätt att verksamheten kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav och mål. Kraven ska vara tydliga, relevanta och tillräckliga. Det ska tydligt framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och hur brister i verksamheten ska hanteras.

Konkurrensneutralitet

När den kommunala verksamheten agerar i konkurrens med privata utförare bör likvärdiga villkor gälla för uppdraget och i frågan om ersättning för utförandet. Inom ramen för programmet gäller detta ovillkorligen verksamhet enligt LOV. Kontroll och uppföljning av verksamhet som bedrivs i egen regi ska utformas på samma sätt som för privata utförare.

Definitioner

Lagen om offentlig upphandling, LOU: Lag som reglerar när offentliga verksamheter ska upphandla varor och tjänster från andra juridiska personer. Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.

Lagen om offentlig upphandling inom försörjningssektorn, LUF: Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande enhet för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter eller posttjänster, dvs. upphandling inom försörjningssektorerna.

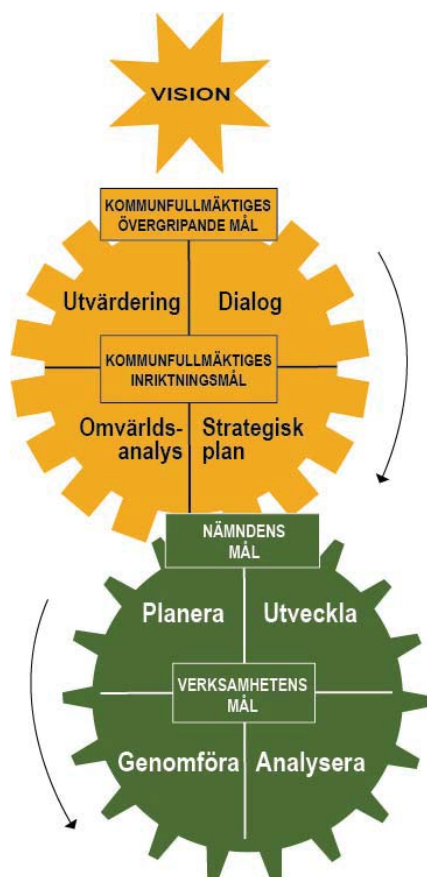
Lagen om valfrihetssystem, LOV: LOV är ett för kommunerna frivilligt alternativ till LOU. Istället för att upphandla en given tjänst till ett givet pris, kan en kommun välja att godkänna utförare som får ersättning baserat på antalet användare som väljer utföraren.

Uppföljningen av privata utförare ska vara en naturlig del i styrsystemet och följa kommunens planerings- och uppföljningsprocess.

Mål

I den strategiska planen återfinns de av kommunfullmäktige beslutade målen, dels de kommunövergripande målen som är långsiktiga och dels inriktningsmålen. Till inriktningsmålen kopplas målvärden som anger vilken nivå mätetalen ska vara på för att målen ska anses vara uppfyllda. Kommunfullmäktiges mål gäller för kommunens samtliga verksamheter och för den verksamhet som drivs av privata utförare på uppdrag av kommunen.

Varje nämnd har till uppgift att ta emot stafettpinarna från kommunfullmäktige och formulera egna mål för mandatperioden. Dessa mål ska sedan brytas ned till verksamhetsmål i förvaltningarna. Syftet är att skapa en röd tråd i styrningen från visionen genom de övergripande målen och utvecklingsinsatserna till den dagliga operativa verksamheten

Uppföljning

När en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten. Genom en systematisk uppföljning av verksamhet som utförs av privata aktörer kan kommunen:

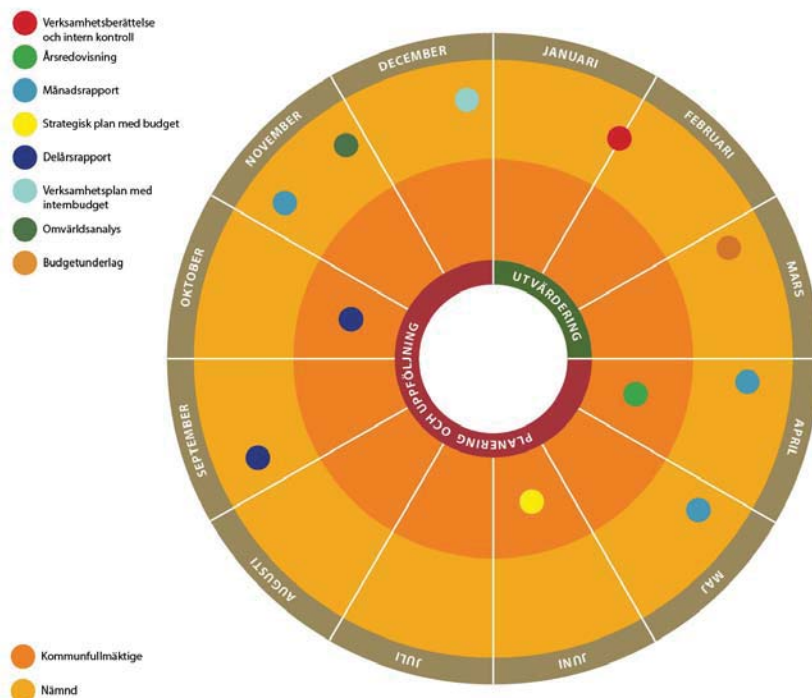
- kontrollera att lagar och föreskrifter följs
- säkerställa att den privata aktören arbetar i linje med kommunens målsättningar
- kontrollera att uppdraget utförs i enlighet med uppdragsbeskrivning, förfrågningsunderlag, anbud och avtal
- utveckla och förbättra verksamheten

Varje nämnd ansvarar för uppföljning inom sitt ansvarsområde och svarar också för att detta regleras i de avtal och uppdragsbeskrivningar som tecknas med privata utförare. Det innebär att förfrågningsunderlag och avtal ska innehålla krav på att utföraren medverkar vid uppföljning och utvärdering av verksamheten. Utföraren ska kunna lämna nödvändiga uppgifter, såsom brukarstatistik och produktionsdata, till kommunen men även till andra myndigheter och nationella register.

Utföraren ska ha en rutin för att hantera klagomål och synpunkter och på begäran ska uppgifter om brukarnas synpunkter överlämnas till kommunen. Dessutom ska utföraren delta vid genomförandet av brukarundersökningar.

Varje nämnd ska upprätta en årlig plan för uppföljningen som beskriver när och på vilket sätt som avtal och verksamhet ska följas upp. Planen bör omfatta samtliga utförare oavsett driftsform.

Uppföljningen av privata utförare ska integreras i internkontrollen och i analysen av måluppfyllelsen och följa årshjulet.

Årshjulet

I modellen ovan, det så kallade årshjulet, klargörs arbetet med planering och uppföljning. Året inleds med att nämnderna följer upp och analyserar föregående års resultat och måluppfyllelse. Dessa verksamhetsberättelser utgör, tillsammans med uppföljningen av kommunfullmäktiges mål, en viktig parameter i planeringsarbetet.

Planering

Varje nämnd har till uppdrag att inför kommunstyrelsen redovisa en mål- och resultatanalys med jämförelser med andra kommuner samt att ange de främsta utmaningarna.

Vid budgetberedningen görs en sammanställning kring behovet av fysiska, finansiella, personella och organisatoriska resurser, på både kort och lång sikt. Strategidiskussionerna och budgetdialogen mynnar sedan ut i beslut om strategisk plan med budget. Utifrån kommunfullmäktiges strategiska plan fattar nämnderna därefter beslut om strategisk inriktning i form av nämnds mål.

Uppföljning och utvärdering

Nämnderna ska till kommunstyrelsen årligen redovisa fem ekonomiska uppföljningar. Dessa består förutom årsredovisningen av en delårsrapport per sista augusti och tre månadsuppföljningar per sista mars, april och oktober.

Uppföljningen i samband med delårsrapporten och årsredovisningen ska innehålla en analys av nämndens förmåga att inom tilldelad ram uppfylla lagstadgade krav och fastställda mål. Varje nämnd ska även årligen godkänna en intern kontrollplan som bygger på en risk- och väsentlighetsanalys av de huvudsakliga arbetsmomenten. Kontrollplanen ska lämnas samtidigt som granskningsrapporten, det vill säga senast i samband med inlämnandet av verksamhetsberättelsen.

Det finns en rad olika former av uppföljning som kan användas beroende på verksamhet och syfte. Inom vissa områden är uppföljning och tillsyn reglerat i lag, vilket styr vilken typ av uppföljning som är möjlig.

Form av uppföljning	Syfte	Beskrivning
Regelbunden och riktad uppföljning och tillsyn	Kontrollera att verksamheten arbetar utifrån gällande avtal, lagar och regler	Uppföljning utifrån uppdrag, avtal, överenskommelser, lagar och regler. Riktad tillsyn/insyn/uppföljning görs utifrån ett behov av att granska ett specifikt område, fråga eller efter inkommet klagomål.
Uppföljning av kommunens måldokument	Följa upp om verksamheten bedrivs och utvecklas i linje med fastställda mål	Uppföljning av måluppfyllelsen, vilket redovisas i verksamhetsberättelserna i delårsrapporten respektive årsredovisningen.
Oanmälda besök	Ge en översiktlig bild av förhållandena	På förekommen anledning, exempelvis vid allvarliga klagomål.
Individuppföljning	Följa upp brukarnas upplevelser av den verksamhet som bedrivs och/eller kontrollera att beviljade insatser verkställs enligt beslut	

Om en kommun sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över.

Kommunallagen 10 kap 9 §

Allmänhetens insyn

Utföraren är skyldig att lämna information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Det är viktigt att nämnden i sin begäran preciserar vilken information som efterfrågas. Nämnden har inte rätt att ställa högre krav än vad som är rimligt. Det innebär att informationen som nämnden kräver ska kunna lämnas utan omfattande merarbete. Utföraren behöver inte lämna uppgifter om utlämnandet strider mot lag eller annan författning, exempelvis offentlighets- och sekretesslagen eller lagen om skydd för företagshemligheter.

**Hässelholms
kommun**